

1
मुंबई येथील उच्च न्यायालयात
दिवाणी अपीलीय अधिकारिता

1994 चे दुसरे अपील क्रमांक 326

श्रीमती अंजनाबाई राजाराम गोरे,

रा. : संगमनेर, ता. दिंडोरी, जिल्हा नाशिक.

... अपीलकर्ता

विरुद्ध

श्रीमती मंजुलाबाई बबन गायकवाड,

रा. : संगमनेर,

तालुका दिंडोरी, जिल्हा नाशिक.

... प्रतिवादी

अपीलकर्त्यासाठी श्री. राहुल मोटकरी यांच्यासह कु. मानसी पवार.

प्रतिवादीसाठी श्री. गिरीश अग्रवाल यांच्यासह कु. चित्रा दरेकर.

कोरम : गौरी गोडसे, जे

राखीव दिनांक : 17 जुलै 2025

निर्णय जाहीर दिनांक : 3 नोव्हेंबर 2025

निर्णय:

अनुच्छेद 17

1. मूळ प्रतिवादीने हे अपील खटल्यातील जमिनीचा ताबा देण्याचे निर्देश देणाऱ्या समवर्ती निर्णय आणि हुकुमांना आव्हान देण्यासाठी दाखल केले आहे. या हुकुमामध्ये फिर्यादीला मेस्से नफ्याची भरपाई करण्याचे निर्देशही देण्यात आले आहेत. वादी खटल्याच्या मालमत्तेचा मालक आहे आणि प्रतिवादी अनधिकृतपणे त्यावर कब्जा करीत आहे या कारणास्तव ताब्यासाठी खटला दाखल केला जातो. दुसरे अपील 22 एप्रिल

1994 च्या आदेशानुसार ग्राउंड क्र.10 मध्ये तयार केलेल्या कायद्याच्या प्रश्नावर दाखल केले गेले आहे, जे खालीलप्रमाणे आहे:

‘10. आता, हा सुस्थापित कायदा आहे की जर प्रतिकूल ताब्याची याचिका उपस्थित केली गेली असेल आणि जर प्रतिवादीने हे सिद्ध केले की प्रतिवादी 12 वर्षांहून अधिक काळ ताब्यात आहे, प्रतिवादी प्रतिकूल ताब्याची याचिका स्थापित करतो किंवा अयशस्वी होतो, तर तो प्रारंभिक बिंदू आणि शेवट बिंदू वाचवू शकत नाही, जोपर्यंत मर्यादिचा संबंध आहे. ए.आय.आर.1963 म्हासूर 1 हे पहिले आणि अग्रगण्य प्रकरण आहे आणि त्यात नमूद केलेल्या तत्वांचा विचारही केला जात नाही.

इष्टप्रसादात्कृत्यैव

2. खटल्यातील मालमत्ता ही एक जमीन मालमत्ता आहे जी मूळतः बबन गायकवाड यांच्या मालकीची आहे, म्हणजे प्रतिवादीचा पती (फिर्यादी). 13 जानेवारी 1971 रोजी बबन गायकवाड यांचे निःसंतान निधन झाले आणि खटल्यातील मालमत्तेसह त्यांची सर्व मालमत्ता वादीकडे हस्तांतरित झाली. संबंधित वेळी, फिर्यादी 17 वर्षांचे अल्पवयीन होते. बबनच्या मृत्यूनंतर फिर्यादीचे नाव महसूल अभिलेखात नोंदवले गेले. फिर्यादी अल्पवयीन असल्याने, मालमत्तेची देखभाल फिर्यादीच्या वडिलांनी तिचे पालक म्हणून केली होती. अपीलकर्ता (प्रतिवादी) वादीची सरखी बहीण आहे. प्रतिवादीने 7/12

उताऱ्यात तिचे नाव 7/12 च्या उत्परिवर्तन प्रविष्टी क्रमांक 49 द्वारे नोंदविले. फिऱ्यादीच्या वडिलांचा मृत्यू 1982 मध्ये झाला आणि त्यानंतर, फिऱ्यादीने खटल्याच्या मालमत्तेसह तिच्या सर्व मालमत्तेचे व्यवस्थापन करण्यास सुरवात केली.

3. 26 मार्च 1984 रोजी, फिर्यादीला प्रतिवादीच्या नावे महसूल रेकॉर्डची प्रथमच माहिती मिळाली. म्हणूनच, तिने प्रतिवादीचे नाव हटविण्यासाठी अर्ज केला आणि महसूल रेकॉर्डमध्ये तिचे नाव प्रविष्ट करण्याची विनंती केली. फिर्यादीचा असा युक्तिवाद आहे की 26 मार्च 1984 रोजी तिला उत्परिवर्तन प्रविष्टी क्रमांक 49 बदल माहिती मिळाली. म्हणूनच, 12 जून 1984 रोजी, फिर्यादीने उत्परिवर्तन नोंदीच्या दुरुस्तीसाठी अर्ज दाखल केला. आवश्यक चौकशीनंतर, प्रतिवादीचे नाव 12 ऑक्टोबर 1984 च्या आदेशानुसार हटविण्यात आले आणि फिर्यादीचे नाव म्युटेशन एंट्री क्रमांक 182 द्वारे महसूल रेकॉर्डमध्ये नोंदवले गेले. तथापि, प्रतिवादी खटल्यातील मालमत्तेच्या ताब्यात होता. म्हणूनच, फिर्यादीने 29 जून 1987 रोजी ताब्यात घेण्यासाठी खटला दाखल केला.

२. इन्द्र उवाच ॥

प्रतिवादीने लेखी निवेदन दाखल केले आणि खटल्याचा दावा नाकारला. तिने असा दावा केला की 1971 पासून मालक म्हणून खटल्याच्या जमिनीचा ताबा आहे. 7 डिसेंबर 1971 च्या अर्जानुसार, प्रतिवादीचे नाव उत्परिवर्तन प्रविष्टी क्रमांक 49 द्वारे हक्कांच्या नोंदीमध्ये

प्रविष्ट केले गेले, कारण फिर्यादीने तिला जमीन भेट म्हणून दिली होती. तिने जमिनीच्या सुधारणांवर प्रचंड रक्कम खर्च केल्याचा दावा केला. या उलट, प्रतिवादीने प्रतिकूल ताब्याद्वारे तिचे शीर्षक पूर्ण केल्याचा दावा केला.

प्रकरण ४० उच्च न्यायालय वृष्ट

4. ट्रायल कोर्टाने असे मानले की वादी खटल्याच्या जमिनीचा मालक आहे आणि हे सिद्ध झाले की, 26 मार्च 1984 रोजी प्रथमच तिला प्रतिवादीचे नाव खटल्याच्या जमिनीचे मालक म्हणून दर्शविणाऱ्या महसूल रेकॉर्डची माहिती मिळाली. अशा प्रकारे, ट्रायल कोर्टाने असे म्हटले की प्रतिवादी खटल्याच्या जमिनीवर अतिक्रमण करणारा होता आणि त्याला ताब्यात राहण्याचा हक्क नाही. 1971 पासून मालक म्हणून खटल्याच्या जमिनीवर तिचा ताबा होता हा प्रतिवादीचा युक्तिवाद अविश्वसनीय होता. प्रतिवादीचा प्रतिकूल ताबा देऊन मालकी हक्काच्या परिपूर्णतेचा पर्यायी सिद्धांत नकारात्मक मानला गेला. खटला मर्यादित असल्याचे मानले गेले आणि अशा प्रकारे, ट्रायल कोर्टाने ताबा आणि मेस्से नफ्यासाठी खटला घोषित केला. प्रथम अपील न्यायालयाने रेकॉर्डवरील पुराव्यांची पुन्हा तपासणी केली आणि ट्रायल कोर्टाच्या न्यायालयाच्या निष्कर्षाची पुष्टी केली आणि नुकसानभरपाईची भरपाई करण्याचे निर्देश देऊन बदलासह ताब्यात घेण्याच्या हुकुमाची पुष्टी केली.

प्र अर्द्ध च्षण्डा उद्य जह्यपुष्टकद अग्रद

5. अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांनी सादर केले की 1971 मध्ये, फिर्यादी प्रमुख होती आणि तिने प्रतिवादीच्या नावे भेट करार केला ज्यानुसार तिचे नाव महसूल रेकॉर्डमध्ये मालक म्हणून नोंदवले गेले. 1971 मध्ये वादी सज्जान होता या प्रतिवादीच्या युक्तिवादाचे समर्थन करण्यासाठी, अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांनी वादीच्या पुरावा प्रतिज्ञापत्रावर विसंबून राहणे, हे दर्शविते की 23 जानेवारी 1989 रोजी पुरावा प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्याच्या तारखेस तिचे वय 45 वर्षे होते. म्हणूनच, असा युक्तिवाद करण्यात आला की 1971 मध्ये, फिर्यादी सज्जान होता. 1971 पासून रेकॉर्डवर सादर केलेल्या 7/12 उताऱ्यावरून असे दिसून येते की प्रतिवादीच्या ताब्यात खटल्याची मालमत्ता होती आणि तिने तीच लागवड केली. प्रतिवादीचे नाव 12 ऑक्टोबर 1984 रोजी प्रथमच हटविण्यात आले कारण प्रतिवादीकडे कोणतेही शीर्षक दस्तऐवज नव्हते. तथापि, प्रतिवादीचा ताबा स्थापित केला गेला आहे कारण तिचे नाव 1971 पासून महसूल नोंदींमध्ये व्यवसाय स्तंभात प्रविष्ट केले गेले आहे. अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांनी अशा प्रकारे सादर केले की प्रतिवादी 1971 पासून वादीच्या माहितीत सतत आणि अबाधित ताब्यात आहे. म्हणूनच, 29 जून 1987 रोजी दाखल केलेला खटला मर्यादेद्वारे प्रतिबंधित करण्यात आला.

6. अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांनी सादर केले की ~~दुसऱ्या उच्च न्यायालयाच्या~~ प्रथम प्रकरणात म्हैसूर उच्च न्यायालयाच्या पूर्ण खंडपीठाच्या निर्णयाचा संदर्भ देऊन कायद्याचा प्रश्न तयार केला गेला आहे. तथापि, ते सादर करतात की हा निर्णय जुन्या मर्यादा कायदांतर्गत आहे आणि नवीन कायद्यावर आधारित त्यानंतरच्या निश्चित कायदेशीर तत्त्वांच्या दृष्टीने तो आता संबंधित असू शकत नाही. अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांच्या मते, मर्यादा कायद्याच्या कलम 65 नुसार, जेव्हा प्रतिवादीचा ताबा वादीच्या प्रतिकूल होतो तेव्हा शीर्षकावर आधारित स्थावर मालमत्तेच्या ताब्याची मर्यादा 12 वर्षे असते.

7. अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलाने सादर केले की ताबा प्रतिवादीकडे आहे याबद्दल कोणताही वाद नाही. फिर्यादी प्रतिवादीच्या ताब्याचा स्रोत किंवा तारीख सांगत नाही. फिर्यादी देखील असा दावा करत नाही की एका विशिष्ट तारखेपर्यंत, ती खटल्याच्या जमिनीच्या ताब्यात होती. 6 डिसेंबर 1971 रोजी, वादीने प्रतिवादीचे नाव महसूल नोंदींमध्ये नोंदविण्यासाठी अर्ज केला, कारण तिने प्रतिवादीला खटल्याची जमीन भेट म्हणून दिली होती. म्हणूनच, 6 डिसेंबर 1971 ही मर्यादा कालावधी मोजण्यासाठी संबंधित तारीख असेल, कारण प्रतिवादीचा ताबा 1971 मध्ये प्रतिकूल झाला होता.

¹ [एआयआर 1963 म्हैसूर 1 एफ बी] 1961 0 सर्वोच्च (कर) 96

म्हणूनच, 1971 पासून 12 वर्षांपेक्षा जास्त काळ दाखल केलेला खटला मर्यादेच्या कायद्याद्वारे प्रतिबंधित आहे.

8. अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांनी सादर केले की दोन्ही न्यायालये हे विचारात घेण्यात अयशस्वी ठरली की महसूल रेकॉर्डमधून प्रतिवादीचे नाव हटविण्यासंदर्भात वादीने विनंती केलेल्या कारवाईचे कारण हे मालकी हक्काच्या कारणास्तव ताब्यात घेण्याच्या मर्यादेच्या कालावधीची गणना करण्याची संबंधित तारीख असू शकत नाही. म्हणूनच, हा खटला मर्यादेद्वारे प्रतिबंधित आहे या कारणास्तव फेटाळला जाऊ शकतो. म्हणूनच, अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलाने सादर केले की या दुसऱ्या अपीलमध्ये तयार केलेल्या कायद्याच्या प्रश्नाचे उत्तर अपीलकर्त्याच्या बाजूने दिले जावे आणि असे मानले पाहिजे की खटला मर्यादेद्वारे प्रतिबंधित म्हणून फेटाळला जाऊ शकतो.

~~२. इ.स. १९७१ पासून १२ वर्षांपेक्षा जास्त काळ दाखल केलेला खटला मर्यादेच्या कायद्याद्वारे प्रतिबंधित आहे.~~

9. प्रतिवादी (वादी) चे विद्वान वकील फिर्यादीच्या परिच्छेद 2 ते 4 वर अवलंबून असतात. ते सादर करतात की खटला दाखल करण्याच्या तारखेला, फिर्यादी 33 वर्षांचा होता. म्हणूनच, हे स्पष्ट आहे की फिर्यादी तिच्या पतीच्या मृत्यूच्या तारखेस 17 वर्षांची होती आणि मालमत्तेची देखभाल तिच्या वडिलांनी तिचे पालक म्हणून केली होती. प्रतिवादीने विनवणी केली नाही किंवा सिद्ध केले नाही की खटल्याची मालमत्ता

तिला भेट म्हणून देण्यात आली होती. प्रतिवादी केवळ उत्परिवर्तन प्रविष्टि क्रमांक 49 वर अवलंबून आहे आणि वादीने अंमलात आणलेल्या भेटवस्तूच्या आधारे ती सतत ताब्यात होती असा दावा करते. प्रतिवादीने एमएसईबीने जारी केलेल्या नोटीसला दिलेल्या उत्तरात प्रतिवादीने मालकीचा दावा केला आहे. ते सादर करतात की प्रतिवादीने उत्परिवर्तन प्रविष्टि क्रमांक 49 वर अवलंबून राहून भेटवस्तूच्या आधारे मालकीचा दावा केला आहे. म्हणूनच, तिला प्रतिकूल ताब्याद्वारे मालकी हक्काच्या परिपूर्णतेचा दावा करण्याचा हक्क मिळणार नाही कारण तिने वादीच्या शीर्षकावर वाद घातला आहे. त्यांनी सादर केले की फिर्यादीने प्रतिवादीला कधीही मालमत्ता भेट दिली नाही या कारणास्तव उत्परिवर्तन प्रवेश क्रमांक 49 रद्द करण्यात आला आहे. म्युटेशन एंट्री क्रमांक 49 रद्द करताना पुढे असे मानले जाते की म्युटेशन एंट्री क्रमांक 49 लागू करताना वादीचे निवेदन कधीही नोंदवले गेले नाही.

10. त्याच्या युक्तिवादाचे समर्थन करण्यासाठी, वादीच्या विद्वान वकिलांनी चर्चासत्रात द्वादश प्रकरणातील निर्णयावर विसंबून राहिले. ते सादर करतात की माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने खऱ्या मालकाची मालकी नाकारताना स्पष्टपणे असे म्हटले आहे की प्रतिकूल ताबा हा एक प्रतिकूल ताबा आहे आणि प्रतिकूल मालकी हक्क आहे. असे मानले जाते की प्रतिकूल ताब्याची संकल्पना

² (2004) 10 सर्वोच्च न्यायालयातील खटले 779

ताब्याचा विचार करते, म्हणजेच, शांततापूर्ण, खुले आणि सातत्यपूर्ण. ताबा पुरेश्या प्रमाणात आणि प्रसिद्धीमध्ये असणे आवश्यक आहे आणि हे दर्शविण्यासाठी की ताबा खऱ्या मालकाच्या प्रतिकूल आहे. हे योग्य मालकाच्या चुकीच्या स्वभावापासून सुरु झाले पाहिजे आणि वास्तविक, दृश्यमान, अनन्य, प्रतिकूल आणि वैधानिक कालावधीत चालू राहिले पाहिजे. पुढे असे मानले जाते की प्रतिकूल ताबा देणाऱ्या व्यक्तीच्या बाजूने कोणतीही समभाग नाही. तो खऱ्या मालकाच्या हक्कांचा पराभव करण्याचा प्रयत्न करीत असल्याने, त्याच्या प्रतिकूल ताब्याची स्थापना करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या सर्व तथ्यांची स्पष्टपणे विनवणी करणे आणि स्थापित करणे हे त्याचे काम आहे. अशा प्रकारे असे मानले जाते की मालकी आणि प्रतिकूल ताबा यावरील याचिका परस्पर विसंगत आहेत आणि पूर्वीचा त्याग केल्याशिवाय नंतरचे कार्य सुरु होत नाही.

11. फिर्यादीचे विद्वान वकील, म्हणूनच, सादर करतात की सध्याच्या प्रकरणाच्या तथ्यांमध्ये, जेव्हा प्रतिवादी म्युटेशन एंट्री क्रमांक 49 मध्ये नोंदविलेल्या भेटवस्तूच्या आधारे खटल्याच्या मालमत्तेचा मालक असल्याचा दावा करतो, तेव्हा प्रतिवादी प्रतिकूल ताब्यात असल्याचा प्रश्नच उद्भवत नाही. म्हणूनच, शीर्षकाच्या आधारे दाखल केलेल्या खटल्यात, मर्यादेचा प्रारंभिक बिंदू हा प्रतिवादीच्या मालकीच्या माहितीची तारीख असेल.

³ एआयआर ऑनलाईन 2024 एससी 678

13. मर्यादा कायद्याच्या अनुच्छेद 65 अंतर्गत प्रतिकूल ताबा आणि मर्यादेच्या कालावधीच्या गणनेशी संबंधित समान प्रस्तावावर, वादीच्या विद्वान वकिलांनी खालील निर्णयांवर अवलंबून ठेवले:

ਟੰਠ ਛੁੱਤਾਹੁਕਾਹ ਭਉ ਟੁਕੁ ਪ੍ਰਸਦ ਲਖਿਯਲ ਫੂਧਗ ॥ ਲਵਕੁ

ट ठ च छ ज झ ञ ट ड ड्य ग क ख घ ङ ण उ ऋ ॠ ल ॡ ल्य ग क ख श

टं ठ जङ्गलद्वय त्रयस षड्वय डयचडग्रहकुर इन्द्रयकुङ्कुमकुङ्कुमद्वय श्रवणद्वय दन्द उद्वय
 गलङ्गयकमश

८ ठ चम उपरान्त लक्ष्मणदेव प्रसाद तः लक्ष्मणदेव प्रसाद लक्ष्मणदेव प्रसाद

८४ सुदृशद्वयं त्वं प्रयत्नपूर्वकं कुरु

14. फिर्यादीचे विद्वान वकील देखील ~~रुपसंश्लेषाचे उच्च न्यायालय~~ यांच्या बाबतीत माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयावर विसंबून राहिले, त्यांच्या युक्तिवादाचे समर्थन करण्यासाठी की केवळ उत्परिवर्तन प्रविष्टी कोणतेही शीर्षक प्रदान करणार नाही आणि प्रतिकूल ताबा देऊन खटल्याच्या मालमत्तेवर मालकी हक्क प्राप्त केल्याचा दावा करण्याचे

4 2024 (3) सीसीसी 001 (एस.सी.)

⁵(2018) 10 एससीसी 588

⁶(2018) 11 एससीसी 449

⁷(2007) 3 एससीसी 569

⁸(2005) 8 एससीसी 330

⁹ एआयआर 2016 सुप्रीम कोर्ट 1433

कारण असू शकत नाही. ते सादर करतात की जेव्हा प्रतिवादी प्रतिकूल ताबा देऊन खटल्याच्या मालमत्तेवर मालकी हक्क मिळवण्याचा दावा करू शकत नाही, तेव्हा सध्याच्या प्रकरणात 1971 पासून मर्यादा कालावधीच्या गणनेचा प्रश्न उद्भवणार नाही. अशा प्रकारे ते सादर करतात की वादीने विनंती केलेल्या 26 मार्च 1984 च्या कारवाईच्या कारणावर आधारित खटला कालमर्यादित आहे.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

15. पक्षांच्या वतीने केलेल्या प्रतिस्पर्धी युक्तिवादाचे परीक्षण करण्यासाठी, मी दुसऱ्या अपीलच्या नोंदीचा काळजीपूर्वक अभ्यास केला आहे. खटल्यातील मालमत्ता मूळतः वादीच्या पतीच्या मालकीची होती यात कोणताही वाद नाही. वादीच्या पतीच्या मृत्यूनंतर, खटल्याच्या मालमत्तेसह त्याची सर्व मालमत्ता वादीला त्याचा एकमेव वारस आणि कायदेशीर प्रतिनिधी म्हणून हस्तांतरित केली गेली यात कोणताही वाद नाही.
16. पक्षकारांच्या दोन्ही विद्वान वकिलांनी 13 जानेवारी 1971 रोजी वादीचे नाव महसूल रेकॉर्डमध्ये प्रविष्ट केले त्या तारखेला वादीच्या वयावर युक्तिवाद केला. या दुसऱ्या अपीलमध्ये तयार केलेल्या कायद्याच्या प्रश्नाचा निर्णय घेण्यासाठी, 13 जानेवारी 1971 रोजी वादीचे वय अप्रासंगिक असेल. सध्याच्या दुसऱ्या अपीलमध्ये निर्णय घेण्यात येणारा मुद्दा हा आहे की शीर्षकाच्या आधारे दाखल केलेला खटला मर्यादा कायद्याच्या

अनुच्छेद 65 अंतर्गत मर्यादित आहे की नाही. फिर्यादीने विनंती केली की तिला 26 मार्च 1984 रोजी प्रथमच उत्परिवर्तन प्रविष्टि क्रमांक 49 बदल माहिती मिळाली. या युक्तिवादाला 12 ऑक्टोबर 1984 रोजी विद्वान तहसीलदारांनी पारित केलेल्या आदेशाद्वारे समर्थन दिले जाते, प्रतिवादीचे नाव हटविले गेले आणि वादीचे नाव महसूल रेकॉर्डमध्ये प्रविष्ट केले. प्रतिवादीच्या नावे असलेली म्युटेशन एंट्री रद्द करताना, असे मानले गेले की वादीचे निवेदन कधीही नोंदवले गेले नाही. वादीने प्रतिवादीच्या बाजूने कोणत्याही देणगीचा पुरावा नव्हता. प्रतिवादीने वादीच्या नावे म्युटेशन एंट्री क्रमांक 182 लागू करण्याच्या आदेशाला आव्हान दिले. तथापि, हे मान्य आहे की, अपील फेटाळण्यात आले. म्हणूनच, महसूल रेकॉर्डवरून प्रतिवादीचे नाव वगळण्यात आले याची पुष्टी झाली आहे.

17. या परिस्थितीत, वादीने प्रतिवादीकडून ताबा मिळविण्यासाठी 26 मार्च 1984 पर्यंत कारवाईचे कारण सांगितले. फिर्यादीच्या दाव्याला उत्तर देताना, प्रतिवादीने असा दावा केला की ती 1971 पासून अबाधित ताब्यात आहे. प्रतिवादीचा ताबा वादीच्या प्रतिकूल आहे की नाही हे ठरविण्याच्या उद्देशाने, प्रतिवादीची याचिका आणि ताब्याचा स्रोत तपासणे आवश्यक आहे. प्रतिवादीने असा दावा केला आहे की तिला वादीने भेटवस्तूच्या माध्यमातून खटल्याच्या मालमत्तेचा ताबा दिला होता, ज्याची नोंद

उत्परिवर्तन प्रविष्टि क्रमांक 49 मध्ये आहे. अशा प्रकारे, प्रतिवादीने वादीने दिलेल्या भेटवस्तूच्या अनुषंगाने मालक म्हणून ताब्यात असल्याच्या आणि प्रतिकूल ताब्याच्या मार्गाने हक्क पूर्ण करण्याच्या विसंगत युक्तिवाद केला आहे.

18. प्रतिवादीने तिच्या मालकीच्या युक्तिवादाचे समर्थन करण्यासाठी भेटवस्तूचे कोणतेही दस्तऐवज सादर केले नाहीत. त्याच वेळी, प्रतिवादीने प्रतिकूल ताब्याद्वारे मालकी हक्क परिपूर्णतेची विनंती केली आहे. हे एक सुस्थापित कायदेशीर तत्त्व आहे की प्रतिकूल ताब्याद्वारे मालकी हक्क परिपूर्णतेचा शोध घेण्यासाठी, प्रतिवादीला वादीच्या विरोधात 12 वर्षांहून अधिक काळ अबाधित आणि शांततापूर्ण ताबा सिद्ध करावा लागेल, ज्याचा अर्थ प्रतिवादीला हे मान्य करावे लागेल की वादी खरा मालक आहे आणि प्रतिवादीचा ताबा वादीच्या प्रतिकूल आहे. तथापि, सध्याच्या प्रकरणात, प्रतिवादी भेटवस्तूच्या माध्यमातून मालकीचा दावा करतो. पण ती देणगी सिद्ध होत नाही. म्हणूनच, प्रतिवादीच्या युक्तिवादानुसार, प्रतिवादीचा ताबा खऱ्या मालकाला प्रतिकूल म्हणता येणार नाही.

19. जोपर्यंत फिर्यादीच्या उत्परिवर्तन प्रविष्टी क्रमांक 49 च्या ज्ञानाचा प्रश्न आहे, 26 मार्च 1984 रोजी तिला याबद्दल माहिती मिळाली या वादीच्या युक्तिवादाला 12 जून 1984 रोजी विद्वान तहसीलदारांनी पारित केलेल्या आदेशाद्वारे समर्थन दिले जाते, ज्याची

पुष्टी होते. विद्वान तहसीलदारांनी प्रतिवादीचे नाव हटविण्याचे आणि प्रतिवादीच्या नावावर कोणतेही शीर्षक दस्तऐवज नसल्याच्या कारणास्तव वादीचे नाव प्रविष्ट करण्याचे आदेश दिले.

20. फिर्यादीला उत्परिवर्तन प्रविष्टि क्रमांक 49 ची माहिती होती हे दर्शविण्यासाठी रेकॉर्डवर कोणतीही सामग्री नाही. रेकॉर्डवरील पुराव्यांच्या आधारे, दोन्ही न्यायालयांनी वादीचा युक्तिवाद स्वीकारला की 26 मार्च 1984 रोजी, तिला कळले की प्रतिवादीचे नाव महसूल रेकॉर्डमध्ये प्रविष्ट केले गेले आहे आणि तिने दाखल केलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने, प्रतिवादीचे नाव हटविण्यात आले आणि वादीचे नाव प्रविष्ट केले गेले. अशा प्रकारे फिर्यादीने अशी विनंती केली की प्रतिवादीला ताबा ठेवण्याचा हक्क नाही आणि ती अनधिकृत ताब्यात आहे. प्रतिवादीचा ताबा वादीच्या प्रतिकूल होता हे दर्शविण्यासाठी रेकॉर्डवर कोणतीही सामग्री नाही. प्रतिवादी प्रतिकूल ताब्याद्वारे मालकी हक्काची परिपूर्णता सिद्ध करण्यात अयशस्वी ठरली. म्हणूनच, दोन्ही न्यायालयांनी मालकी हक्काच्या आधारावर ताबा मिळविण्यासाठी वादीने विनंती केलेल्या कारवाईचे कारण योग्यरित्या स्वीकारले आहे आणि खटला मर्यादित असल्याचे म्हटले आहे.

ज्येष्ठ न्यायाधीश

21. माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने ~~चवदावा जवदाद न्द म्बड्यनिर्णयात~~ प्रतिकूल ताब्याची आवश्यक बाबी स्पष्ट केल्या. असे मानले जाते की कायद्याच्या दृष्टीने, जोपर्यंत कोणतीही घुसखोरी होत नाही तोपर्यंत मालकाच्या ताब्यात मालमत्ता आहे असे मानले जाईल. असे मानले जाते की शीर्षक आणि प्रतिकूल ताबा यावरील याचिका परस्पर विसंगत आहेत आणि पूर्वीचा त्याग केल्याशिवाय नंतरचे कार्य सुरू होत नाही. प्रतिकूल ताबा म्हणजे खऱ्या मालकाची पदवी नाकारताना स्पष्टपणे प्रतिकूल ताबा सांगणे. अशा प्रकारे असे मानले जाते की प्रतिकूल ताब्याचा दावा करणाऱ्या पक्षाने हे सिद्ध केले पाहिजे की त्याचा ताबा 'इयत' ~~द्वलअइयत न्यपुमइयत दृव्यअयत~~ आहे, ज्याचा अर्थ शांततापूर्ण, खुला आणि सतत आहे. अशा प्रकारे, माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने परिच्छेद 11 मध्ये खालील शब्दांत प्रतिकूल ताब्याच्या युक्तिवादाचे स्पष्टीकरण दिले:

‘..... प्रतिकूल ताब्याचा दावा हा कायद्याचा शुद्ध प्रश्न नाही तर वस्तुस्थिती आणि कायदा यांचे मिश्रण आहे. म्हणून, प्रतिकूल ताब्याचा दावा करणाऱ्या व्यक्तीने हे दर्शविले पाहिजे: (अठकोणत्या तारखेला तो ताब्यात आला, (जवत्याच्या ताब्याचे स्वरूप काय होते, (कठताब्याची वस्तुस्थिती दुसऱ्या पक्षाला माहित होती का, (डठत्याचा ताबा किती काळ चालू राहिला आहे आणि (ईठ त्याचा ताबा खुला आणि अबाधित होता.

~~दृव्यअयत जव अडयअडयअयत अय न्दवडयअडयअयत अडयअयत अडयअयत~~

~~च. उडयअयत अडयअयत अडयअयत अडयअयत अडयअयत अडयअयत अडयअयत अडयअयत~~

22. ~~प्रतिकूल~~ ड्यांच्या बाबतीत माननीय सर्वोच्च न्यायालय यांनी असे म्हटले होते की महसूल नोंदींमध्ये प्रतिस्पर्ध्यांचे नाव नसतानाही एखादा पक्ष खटल्याच्या मालमत्तेवर प्रतिकूल ताबा मिळवल्याचा दावा करू शकत नाही आणि ताबा प्रतिकूल झाला आहे हे सिद्ध करण्यासाठी प्रतिकूल ताबा असल्याचा आरोप करणाऱ्या व्यक्तीवर भार जास्त असतो. दीर्घ काळ केवळ ताबा घेतल्याने त्याचा ताबा प्रतिकूल होत नाही.

23. ~~इच्छा व्यक्तीच्या~~ प्रकरणात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने असा निर्णय दिला की अनुच्छेद 65 च्या बाबतीत, मर्यादेचा प्रारंभिक बिंदू वादीला मालकीचा हक्क उद्धवण्याच्या तारखेपासून सुरू होत नाही, परंतु प्रतिवादीचा ताबा प्रतिकूल झाल्याच्या तारखेपासून सुरू होईल. मर्यादा कायद्याच्या कलम 65 अन्वये प्रतिकूल ताबाच्या मुद्द्यावर माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने निश्चित केलेली कायदेशीर तत्वे ~~इच्छा व्यक्तीच्या~~ प्रकरणात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने निश्चित केलेल्या कायदेशीर तत्वांवर आधारित आहेत. ~~इच्छा व्यक्तीच्या~~ यांच्या निर्णयात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने मर्यादा कायदा, 1908 आणि मर्यादा अधिनियम, 1963 च्या अनुच्छेद 65 च्या संबंधित तरतुदींची तुलना

केली आणि असे म्हटले की जेव्हा वादीने शीर्षक सिद्ध केले होते, तेव्हा प्रतिवादीने प्रतिकूल ताबा देऊन मालकी हक्क प्राप्त केल्याचे सिद्ध करणे आवश्यक होते. त्या प्रकरणाच्या तथ्यांमध्ये पुढे असे म्हटले गेले होते की जेव्हा प्रतिवादीने प्रतिकूल ताब्याचा कोणताही युक्तिवाद केला नाही तेव्हा खटला मर्यादेद्वारे प्रतिबंधित नव्हता. अशा प्रकारे, असे मानले गेले की, अनुच्छेद 65 अंतर्गत, मर्यादा कालावधी वादीचा मालकी हक्क उद्धवण्याच्या तारखेपासून सुरू होत नाही, परंतु ज्या तारखेला प्रतिवादीचा ताबा प्रतिकूल होतो त्या तारखेपासून सुरू होतो. पुढे असे मानले जाते की 'ऍनिमस पॉसिडेन्डी' हा प्रतिकूल ताब्यातील घटकांपैकी एक आहे; जोपर्यंत जमीन ताब्यात घेणाऱ्या व्यक्तीकडे आवश्यक शत्रुत्व नसते, तोपर्यंत प्रिस्क्रिप्शनचा कालावधी सुरू होत नाही.

24. ~~इसका उद्देश्य~~ ~~ह~~ ~~उद्देश्य~~ यांच्या प्रकरणात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले आहे की जेव्हा एखादा पक्ष प्रतिकूल ताब्याचा दावा करतो, तेव्हा त्याला मालमत्तेचा वास्तविक मालक कोण आहे हे माहित असणे आवश्यक आहे आणि त्याने विनंती केली पाहिजे की तो मूळ मालकाच्या माहितीत 12 वर्षांहून अधिक काळ खुल्या आणि अखंडित ताब्यात होता.

25. ~~चवह्या~~ प्रकरणात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले आहे की प्रतिवादींनी खटल्याच्या मालमत्तेवर अधिकार, मालकी हक्क आणि हितसंबंध असल्याचे

लक्षात आल्यापासून बारा वर्षांच्या आत घोषणा आणि ताब्यात घेण्यासाठी खटला दाखल करणे न्याय्य आहे. म्हणूनच, असे मानले गेले की मर्यादा कायद्याच्या कलम 65 चा वापर करून खटला मर्यादित आहे.

२६. च्या उपायानुषंगीयांच्या निर्णयात, माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले आहे की मर्यादा कायदा, १९६३ चे कलम २७ कायद्याने परवानगी दिलेल्या वेळेत ताब्यात घेण्यासाठी दावा दाखल न करणाऱ्या व्यक्तीच्या मालमत्तेचा हक्क काढून टाकण्यासाठी कार्य करते. पुढे असे मानले जाते की संपलेला अधिकार हा कायदेशीर मालकाचा हक्क आहे आणि ज्याच्याविरूद्ध प्रतिकूल ताब्याचा दावा केला जातो; म्हणूनच, प्रतिकूल ताब्याचा दावा करणाऱ्या फिर्यादीने विनवणी करणे आणि ती तारीख सिद्ध करणे आवश्यक आहे ज्यापासून तो अनन्य, सतत आणि अबाधित ताब्यात असल्याचा दावा करतो.

27. प्रतिवादीचे विद्वान वकिल ~~जुद्धा~~च्या प्रकरणातील निर्णयावर विसंबून राहिले आहेत. ~~जुद्धा~~ या प्रकरणात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या तीन न्यायाधीशांच्या खंडपीठाने या निर्णयावर चर्चा केली आहे. ~~जुद्धा~~ हा न्यायालयाला असे आढळले की प्रतिवादीने केलेल्या प्रतिदाव्यातील

युक्तिवाद हे प्रतिकूल ताब्याचा दावा करत नाहीत, कारण प्रतिकूल ताबा सुरू करण्याचा मुद्दा मांडण्यात आला नव्हता आणि वक्फ बोर्डाने 1971 मध्ये खटला दाखल केला होता, कारण प्रतिकूल ताब्याद्वारे अशा परिपूर्ण शीर्षकाचा प्रश्न उद्भवला नाही. असे मानले जाते की, वादी प्रतिकूल ताब्याचा दावा घेऊ शकतो की नाही या पैलूवर कोणतीही चर्चा न करता, न्यायालयाने असे म्हटले आहे की, प्रतिदाव्यामध्ये, प्रतिवादी प्रतिकूल ताब्याचा दावा करू शकत नाही. ~~ज्याला अशा प्रकारचे म्हणू~~ यांच्या निर्णयात असे सर्वोच्च न्यायालयाने असे म्हटले आहे की प्रतिकूल ताब्याच्या मार्गाने मालकी हक्काच्या परिपूर्णतेसाठी कोणतीही अडचण नाही, मग एखादी व्यक्ती वादी म्हणून दावा करत आहे किंवा प्रतिवादी म्हणून दावा दाखल करत आहे. म्हणूनच, असे मानले जाते की ~~ज्याला अशा प्रकारचे म्हणू~~ मध्ये घालून दिलेला कायदा योग्य कायदा मांडत आहे असे म्हणता येणार नाही.

28. ~~ज्याला अशा प्रकारचे म्हणू~~ यांच्या निर्णयात ~~ज्याला अशा प्रकारचे म्हणू~~ यांच्या प्रकरणात घालून दिलेल्या कायद्याचाही विचार करण्यात आला आहे. मर्यादा कायद्याच्या अनुच्छेद 65 अंतर्गत मर्यादा कालावधीच्या पैलूवर, ताब्यात घेण्याच्या अधिकारावर, ते खालीलप्रमाणे आहे:

‘51. कायदा प्रतिकूल ताब्यात घेण्याची व्याख्या करत नाही, ही एक सामान्य कायदा संकल्पना आहे, ज्याचा कालावधी कलम 65 मध्ये मर्यादा कायद्यानुसार 12 वर्षे म्हणून

विहित केला गेला आहे. मर्यादेचा कायदा प्रतिकूल ताब्याची संकल्पना परिभाषित करत नाही किंवा कोठेही अशी तरतूद नाही की वादी प्रतिकूल ताब्याच्या आधारे दावा दाखल करू शकत नाही. हे केवळ खटला दाखल करणे आणि हक्क नष्ट करणे यावर मर्यादा घालण्याशी संबंधित आहे. असे प्रकरण असू शकते की ज्या व्यक्तीने प्रतिकूल ताब्याच्या आधारे आपली पदवी परिपूर्ण केली आहे त्याला काढून टाकण्याचा प्रयत्न केला जातो किंवा मालकाने किंवा इतर एखाद्या व्यक्तीने जबरदस्तीने प्रवेश करून बेदखल केले आहे, त्याच्या ताबा मिळविण्याच्या अधिकाराचा विरोध तेव्हाच केला जाऊ शकतो जेव्हा ती व्यक्ती त्याच्या ताब्याचे संरक्षण करू इच्छित असेल, तो हे दर्शविण्यास सक्षम आहे की त्याने अशा फिर्यादीविरुद्ध आवश्यक कालावधीसाठी प्रतिकूल ताबा देऊन आपले शीर्षक देखील परिपूर्ण केले आहे. ’

‘ 56. फिर्यादीच्या बाजूने मालकी हक्क संपादन करणे हे नकारात्मक असले तरी मालमत्तेच्या मालकाचा हक्क संपुष्टात आणण्याचा अधिकार नकारात्मक आहे. त्याच्या प्रतिकूल ताब्याद्वारे प्रिस्क्रिप्शनद्वारे तयार केलेला अधिकार परिपूर्ण आहे आणि विल्हेवाट लावल्यावर, तो कायद्याच्या कलम 65 अंतर्गत सुरुवातीच्या भागात नमूद केल्याप्रमाणे ‘शीर्षक’ च्या आधारे दावा दाखल करू शकतो. ग्र इयटण्ड ’ ग्र त्वक्कसोडे इण्डाक्यह

१. क्वाज्कण्टुह क्वाज्कण्टुह ज्वाक्युद थ ज्वा क्वाकण्टुह इद्वक्कडालज्मज्वाक्युदज्म

क्युक्कथ क्वाड्यट्क क्वाड्यडालज्वाक्युदज्मज्वाक्युद क्युड्यड्वा ट्यक्ज्कग्र ० ज्वाक्युद

[illegible]

~~जवळपास दृश्य नसते~~ मालक मालमत्तेची काळजी घेतो, तिचे संरक्षण करतो आणि शेतीच्या मालमत्तेच्या बाबतीत ही संकल्पना अशी आहे की प्रत्यक्ष शेतकरी आपल्या कठोर परिश्रमाने काम करणाऱ्या आणि जमीन लागवडीयोग्य बनविणाऱ्या जमिनीचा मालक

असल पाहिजे. विविध राज्यांतील विधिमंडळे हक्कांवर आधारित ताबा प्रदान करतानात.'

29. अशा प्रकारे, खटल्याच्या मालमत्तेच्या शीर्षकावर आधारित ताब्यासाठी खटला दाखल करण्याच्या मर्यादेच्या बिंदूवरील कायदेशीर तत्त्वे खालीलप्रमाणे सारांशित केली जाऊ शकतात:

- 1) अनुच्छेद 65 च्या संदर्भात, मर्यादेचा प्रारंभिक बिंदू वादीला मालकीचा हक्क उद्धवण्याच्या तारखेपासून सुरू होत नाही, परंतु प्रतिवादीचा ताबा प्रतिकूल झाल्याच्या तारखेपासून सुरू होईल.
- 2) कलम 65 अंतर्गत, प्रतिवादीने स्थापित केलेल्या प्रतिकूल ताबा सुरू झाल्यापासून 12 वर्षांच्या आत ताबा परत मिळविण्याच्या शीर्षकाच्या आधारे खटला दाखल केला जाऊ शकतो. अन्यथा, 12 वर्षांपासून प्रतिवादीने प्रतिकूल ताबा न घेता, मर्यादेची पूर्वा न करता, शीर्षकावर आधारित ताबा वसूल करण्याचा अधिकार निरपेक्ष आहे.
- 3) प्रतिवादीने खटल्याच्या मालमत्तेवर अधिकार, मालकी हक्क आणि हितसंबंध यांचा दावा केल्याच्या बारा वर्षांच्या आत मर्यादा कायद्याच्या कलम 65 लागू करून घोषणा आणि ताब्यात घेण्यासाठी दावा दाखल करणे मालकाला न्याय्य ठरेल.
- 4) जेव्हा वादी हक्क सिद्ध करतो, तेव्हा प्रतिवादीने हक्काचा प्रतिकूल ताबा देऊन मालकी हक्क मिळवल्याचे सिद्ध करणे आवश्यक आहे.

- 5) जेव्हा एखादी व्यक्ती खऱ्या मालकाच्या हक्काचा पराभव करण्याचा प्रयत्न करित असते, तेव्हा प्रतिकूल ताब्याची याचिका सिद्ध करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या सर्व तथ्यांची स्पष्टपणे बाजू मांडणे आणि सामायिक करणे त्या व्यक्तीसाठी बंधनकारक आहे.
- 6) एकदा खटल्याच्या मालमत्तेवर वादीचा हक्क स्थापित झाला आणि ताबा प्रतिकूल असल्याचा कोणताही प्रारंभ बिंदू नसला की, मर्यादेच्या कायद्याद्वारे खटला प्रतिबंधित केला जाऊ शकत नाही.
- 7) 'अॅनिमस पॉसिडेन्डी' हा प्रतिकूल ताब्यातील घटकांपैकी एक आहे. जोपर्यंत जमीन ताब्यात घेणाऱ्या व्यक्तीकडे आवश्यक शत्रुत्व नसते, तोपर्यंत प्रिस्क्रिप्शनचा कालावधी सुरू होत नाही.
- 8) शीर्षकाच्या प्रतिकूल रंगाखाली अॅनिमस पॉसिडेन्डी आवश्यक आहे. अतिक्रमणकर्त्याचा दीर्घ ताबा हा प्रतिकूल ताब्याचा समानार्थी शब्द नाही. अतिक्रमकाचा ताबा मालकाच्या वतीने आहे असा अर्थ लावला जातो. प्रासंगिक वापरकर्ता प्रतिकूल ताबा ठरवत नाही. मालक कोणत्याही वेळी अतिक्रमणकर्त्याकडून ताबा घेऊ शकतो.
- 9) प्रतिकूल ताब्याचा दावा करणाऱ्या व्यक्तीने हे दर्शविले पाहिजे: (अठ कोणत्या तारखेला तो ताब्यात आला, (ज्या त्याच्या ताब्याचे स्वरूप काय होते, (च्य) ताब्याची

वस्तुस्थिती दुसऱ्या पक्षाला माहित होती का, (डठत्याचा ताबा किती काळ चालू राहिला आहे, टप्पठत्याचा ताबा खुला आणि अबाधित होता, आणि त्याने विनवणी केली पाहिजे आणि सिद्ध केले पाहिजे की मूळ मालकाच्या माहितीनुसार तो 12 वर्षांहून अधिक काळ खुल्या आणि अखंडित ताब्यात होता.

10) प्रतिकूल ताब्याची विनवणी करणाऱ्या व्यक्तीच्या बाजूने कोणतेही समान हक्क राखले जात नाहीत. तो खऱ्या मालकाच्या हक्कांचा पराभव करण्याचा प्रयत्न करित असल्याने, त्याच्या प्रतिकूल ताब्याची स्थापना करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या सर्व तथ्यांची स्पष्टपणे बाजू मांडणे आणि स्थापित करणे हे त्याचे काम आहे.

३०. वर

30. अशा प्रकारे, वर चर्चा केलेल्या कायदेशीर तत्वांवरून, हे स्पष्ट आहे की मर्यादेचा प्रारंभ बिंदू निश्चित करण्यासाठी, प्रतिवादीचा ताबा वादीच्या प्रतिकूल होण्याचा मुद्दा संबंधित असेल. सध्याच्या प्रकरणाच्या वस्तुस्थितीत, खटला मालकी हक्कावर दाखल केला आहे. वादीचा नवरा खटल्याच्या मालमत्तेचा अनन्य मालक होता आणि त्याच्या मृत्यूनंतर, खटल्याची मालमत्ता फिर्यादीकडे तिच्या पतीचा एकमेव वारस म्हणून हस्तांतरित केली गेली. प्रतिवादी वादीची सरखी बहीण आहे, ज्याने वादीने तिच्या बाजूने दिलेल्या भेटवस्तूच्या आधारे मालक म्हणून ताब्यात असल्याचा दावा केला आहे;

तथापि, ती भेट किंवा तिची मालकी सिद्ध करू शकली नाही. प्रतिवादीने, वैकल्पिकपणे, प्रतिकूल ताब्याद्वारे मालकी हक्क परिपूर्ण केल्याचा अस्पष्टपणे दावा केला आहे. परंतु, तिने प्रतिकूल ताब्याद्वारे मालकीची परिपूर्णता स्थापित करण्यासाठी संबंधित घटकांची बाजू मांडलेली नाही आणि सिद्ध केलेली नाही.

31. मागील परिच्छेदात चर्चा केल्याप्रमाणे, हे एक सुस्थापित कायदेशीर तत्त्व आहे की अनुच्छेद 65 अंतर्गत, प्रतिवादीने स्थापित केलेल्या प्रतिकूल ताबा सुरू झाल्यापासून 12 वर्षांच्या आत ताबा परत मिळविण्यासाठी हक्काच्या आधारे खटला दाखल केला जाऊ शकतो. जर असेल तर, अन्यथा, 12 वर्षांपर्यंत प्रतिवादीने प्रतिकूल ताबा न घेतल्यास, मर्यादेची पर्वा न करता, हक्काच्या आधारे ताबा परत मिळवण्याचा अधिकार परिपूर्ण आहे.

32. प्रतिवादीचा ताबा वादीच्या प्रतिकूल होता हे दर्शविण्यासाठी रेकॉर्डवर कोणतीही सामग्री नाही. म्हणूनच, मर्यादा कायद्याच्या कलम 65 अंतर्गत विचार केल्याप्रमाणे, 12 वर्षांच्या मर्यादेच्या कालावधीची गणना करण्यासाठी कोणताही प्रारंभिक बिंदू नव्हता. तथापि, फिर्यादी संबंधित तारीख 26 मार्च 1984 म्हणून स्थापित करते, ज्या तारखेला वादीला माहित होते की प्रतिवादी मालक म्हणून ताब्याचा दावा करीत आहे. प्रतिवादी प्रतिकूल ताब्याद्वारे हक्काच्या परिपूर्णतेचा दावा सिद्ध करण्यात अयशस्वी ठरला आहे.

अशा प्रकारे, प्रतिवादी अनधिकृत ताब्यात आहे आणि अशा प्रकारे अतिक्रमण करणारी आहे. म्हणूनच, दोन्ही न्यायालयांनी योग्यरित्या असे म्हटले आहे की 29 जून 1987 रोजी शीर्षकाच्या आधारे दाखल केलेला ताब्याचा खटला मर्यादित आहे. म्हणूनच, त्यानुसार कायद्याच्या प्रश्नाचे उत्तर प्रतिवादीच्या बाजूने दिले जाते. दोन्ही न्यायालयांनी नोंदविलेल्या वस्तुस्थितीचे निष्कर्ष लक्षात घेता, आक्षेपार्ह निर्णय आणि हुकुमांमध्ये या न्यायालयाकडून कोणत्याही हस्तक्षेपाची आवश्यकता नाही.

33. म्हणूनच, वर नोंदविलेल्या कारणांमुळे, दुसरे अपील फेटाळण्यात येते.

(गौरी गोडसे, जे.)

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X